

2014 MUUDATUSED KINDLUSTUSVALKONNAS EELNÕUDE ALUSEL

Reet Rattur

Eesti Kindlustusmaaklerite Liit, 2013

Menetluses olevad eelnõud

2013 sügisel on Riigikogu menetluses:

- Uue kohustusliku liikluskindlustuse seaduse eelnõu
- Kindlustustegevuse seaduse muutmise eelnõu
(peamiselt kindlustustegevuse osas)

Rahandusministeerium valmistab ette:

- Kindlustustegevuse seaduse muutmise eelnõud
(kindlustusvahenduse osas)

Muudatuste põhjused

- Euroopa Liidu direktiivide ülevõtmine
- Euroopa Liidu liikluskindlustuse direktiivide ülevõtmine
- Euroopa Liidu kindlustustegevust puudutavate direktiivide ülevõtmine:
 - ✓ Solventsus 1,5
 - ✓ Uus kindlustusvahenduse direktiiv

Liikluskindlustuse seaduse eelnõu

Peamised uuendused võrreldes kehtiva seadusega:

- sõiduk võib olla kindlustamata ainult limiteeritud aja vältel
- kahju hüvitamiseks võib pöörduda oma kindlustusandja poole
- liikluskindlustuse lepingute tingimused muutuvad vabaks ehk sarnasemaks vabatahtliku sõidukikindlustuse lepingutele
- kindlustusandjat saab vahetada piiratud tähtajal ja korras
- muutub kahju hüvitamise kord, sh kahjustatud isikul on võimalik endal valida remondiettevõtte, käibemaksu hüvitisest mahaarvamise võimalus lisatakse seadusesse jne
- uued tagasinõuete esitamise alused

Kindlustuskohustus

Seadusesse tuuakse uus mõiste „**kindlustuskohustus**“ – kohustus sõlmida kohustusliku liikluskindlustuse leping kolmandale isikule sõidukiga tekitatud vastutuse katteks.

Kindlustuskohustus tekib alates sõiduki registreerimisega liiklusregistris ja lõpeb registrist kustutamisel.

Kindlustuskohustus kehtib

- Kõigile liiklusregistris registreerimisele kuuluvatele sõidukitele
- Trammidele, trollidele
- Teisaldatava reg.märgiga sõidukitele ja transiitnumbrimärgiga sõidukitele
- Välisriigi sõidukitele (v.a EL ja Sveitsi sõidukid), mille vastutus on Eestisse sisenemisel kindlustama
- Haagistele

Kindlustuskohustuse vabastus

- Sõiduki suhtes ei ole kindlustuskohustust ainult lepingu lõppemisele järgneva 12 kuu suhtes, kui sõiduk liikluses ei osale.
- Pärast 12 kuu lõppemist tuleb sõiduk uuesti kindlustada, olenemata liikluses osalemises, või kustutada liiklusregistrist.

Kindlustuskohustusega isik

- Sõiduki kindlustamise eest vastutab omanik või
- Vastutav kasutaja
(kehtivas seaduses vastutab ainult omanik)

Andmete aluseks on liiklusregister.

Liikluskindlustuse leping

- Sõlmitakse kuni üheks aastaks
- Kindlustusleping võib olla automaatselt pikenev (jah –leping) või mitte pikenev (ei-leping)
- Kindlustusleping pikeneb järgmiseks üheaastaseks perioodiks, kui kindlustusvõtja ei soovi kindlustusandjat vahetada hiljemalt 2 päeva enne kindlustusperioodi lõppu

Liikluskindlustuse leping lõpeb

- Üldjuhul ainult sõiduki registrist kustutamisel

Erakorraliselt:

- 1) sõiduk on väljunud kindlustatud isiku või kindlustusvõtja valdusest tema tahte vastaselt;
- 2) sõiduk on hävinud või seda ei saa tehnilistel põhjustel kasutada enam kui üks kuu;
- 3) lõpeb leping, mille alusel kindlustusvõtja sõidukit kasutas

Kindlustusjuhtum

Eelnõu kohaselt on kindlustusjuhtumiks ka:

- 1) sõiduki vale peatamise või parkimise tagajärjel tekkinud kahju,
- 2) sõidukilt või selle koormast eraldunud osa või eseme liikumise tagajärjel tekkinud kahju,
- 3) Eesti sadamas sildunud riigisisest või rahvusvahelist liinivedu tegevale reisiparvlaevale peale- või mahasõidul tekkinud kahju

Kindlustusjuhtumiks ei ole

Eelnõu kohaselt ei ole kindlustusjuhtum sõidukiga kahju tekitamine:

- 1) hoones, välja arvatud hoones asuvas parklas,
- 2) sõidukis, sh õhu- ja veesõidukis,
- 3) paigas, mis on suletud ja eraldatud võistluseks, treeninguks või muuks samalaadseks ürituseks,
- 4) avalikuks liikluseks suletud lennuvälja territooriumil,
- 5) teel või muul sõidukite tavapäraseks liikluseks kasutataval alal ajal, mil see ala on avalikule liiklusele suletud, ning kui sõidukit, millega kahju põhjustati, kasutatakse metsa-, põllu- või ehitustöödel või muul samalaadsel eesmärgil ja kahju põhjustatakse vahetult töösoorituse käigus

Kindlustussumma

Kindlustussumma ühe kindlustusjuhtumi kohta, (olenemata kahjustatud isikute arvust), on

- asja hävimise või kahjustamise korral 1 200 000 eurot ja
- surma põhjustamise, tervise kahjustamise või kehavigastuse tekitamise korral 5 600 000 eurot

Kehtivas seaduses

- asja hävimise või kahjustamise korral 1 000 000 eurot ja
- Surma põhjustamiseks, tervise kahjustamise korral 5 000 000 eurot

Asja kahjustumisest tuleneva kahju hüvitamine

- Sõiduki remont tehakse kahjustatud isiku valitud remondiettevõttes
- Kahjustatud isik korraldab kindlustusandjale remondikalkulatsiooni esitamise
- Kindlustusandja hüvitab mõistlikud remondikulud
- Kindlustusandja abistab remondi korraldamisel ainult siis, kui kahjustatud isik seda nõuab

Hüvitamine ilma käibemaksuta

- Kindlustusandjal on õigus arvestada kahju hüvitamisel käibemaksuga, kui kahjustatud isik on käibemaksukohustuslane (st. kui isikul on õigus sisendkäibemaks maha arvata)
- Kahjustatud isiku nõudmisel tasub kindlustusandja hüvitise siiski koos käibemaksuga (näit. kui kahjustatud isikul ei ole vajalikke käibevahendeid)
- Kindlustusandjal on pärast käibemaksu mahaarvamist kahjustatud isiku vastu tagasinõudeõigus

Kahju hüvitamiseks kohustatud kindlustusandja

Kahjustatud isik võib nõuda hüvitamist:

- oma kindlustusandjalt
või
- selle sõiduki kindlustusandjalt, millega kahju tekitati.
- Kindlustushüvitise nõude võib esitada 30 päeva jooksul alates juhtumi toimumisest

Kahjustatud isiku kindlustusandja

Kahjustatud isiku kindlustusandja ei hüvita kahju, kui

- Tegemist on isikukahjuga
- Kahjusumma ületab 10 000 eurot
- Kahjujuhtumi asjaolud ei ole selged (sh puudub vastutuse kokkulepe)
- Kahju tekitanud sõiduki asukoht on välisriigis

Hüvitamise erijuhud

- Kahju tekitanud sõidukijuhi ravikulud hüvitatakse (v.a joove ja tahtlus)
- Kui kahju tekitati kindlustamata sõidukiga, hüvitab kahju LKF (v.a sõidukikahju)
- Kui kahju tekitati tuvastamata sõidukiga, hüvitab kahju LKF
- Haagise tekitatud kahju hüvitatakse seda vedanud sõiduki või viimasena vedanud sõiduki kindlustuslepingu alusel

Kindlustusjuhtum välisriigis

- Kui kahju tekitati EL või roheline kaardi riigi sõidukiga, võib nõude esitada kindlustusandja Eesti esindaja või LKF vastu.
- Kui kindlustusandja 2 kuu jooksul kahju hüvitamise otsust ei tee, peab selle tegema LKF.
- Kui EL välisriigis kahju tekitanud sõiduk jääb tuvastama, on Eestis asuval kahjustatud isikul esitada nõue LKFi vastu, mis peab tegema kahju hüvitamise otsuse 2 kuu jooksul
- Kui kahju tekitati välisriigi sõidukiga Eestis, hüvitab kahju väliseltsi Eesti esindaja (korrespondent) või LKF

Tagasinõuded

Kindlustusandjal on õigus esitada kuni 3000 euro suurune tagasinõue sõidukijuhi vastu, kui:

- 1) sõidukijuht põhjustas kindlustusjuhtumi ja lahkus pärast kindlustusjuhtumit õigusvastaselt ja süüliselt kindlustusjuhtumi toimumise kohalt;
- 2) sõidukijuht juhtis sõidukit, mille valdamine oli ebaseaduslik
- (3) sõidukijuht põhjustas kindlustusjuhtumi seetõttu, et ta:
 - 1) juhtis sõidukit joobeseisundis;
 - 2) ületas lubatud sõidukiirust 41 kilomeetrit tunnis või rohkem;
 - 3) eiras tahtlikult liiklusjärelvalve peatamise märguannet;
 - 4) juhtis sõidukit mootorsõiduki juhtimise keeldu eirates

Tagasinõuded

Kindlustusandjal on õigus esitada tagasinõue sõidukijuhi vastu 30 protsendi ulatuses väljamakstavast kindlustushüvitisest, kuid mitte enam kui 640 eurot, kui

- sõidukijuht ei esitanud sõidukit kindlustusandja nõudel ülevaatamiseks või
- ei andnud kindlustusjuhtumi asjaolude kohta selgitusi

Tagasinõuded

Kindlustusandjal on õigus esitada kuni 3000 euro suurune tagasinõue:

- kindlustusjuhtumi põhjustanud sõidukijuhi tööandja vastu, kui kindlustusjuhtum põhjustati seetõttu, et sõidukijuht rikkus seaduses sätestatud töö- ja puhkeaja nõudeid

- kindlustuskohustuse täitmise eest vastutava isiku vastu, kui kindlustusjuhtum toimus 12 jooksul pärast lepingu lõppemist ja sõidukil puudus kindlustusleping ning sellega osaleti liikluses

Kindlustusandjal on õigus esitada tagasinõue 30% ulatuses väljamakstavast hüvitisest, kuid mitte enam kui 640 eurot kindlustusvõtja vastu, kui kindlustusmakse on tasumata

LKF tagasinõuded

- 1) kindlustuskohustusega isiku või sõiduki valdaja vastu, kui kindlustusjuhtum põhjustati sõidukiga, mille suhtes kindlustuskohustus oli täitmata

- 2) kindlustusjuhtumi põhjustanud sõidukijuhi vastu, kui
 - sõidukijuht põhjustas kindlustusjuhtumi tahtlikult;
 - kuni 3000 eurot, kui juht lahkus sündmuskohalt, sõiduki valdus oli ebaseaduslik, juht oli joobes, ületas sõidukiirust 41 km/h, eiras liiklusjärelvalve märguannet, sõiditi juhilotata
 - sõidukiga käesoleva seaduse § 53 lõigetes 2 ja 3 sätestatud alustel

- 3) kindlustusjuhtumi põhjustanud sõidukijuhi vastu 30 protsendi ulatuses väljamakstavast kindlustushüvitisest, kuid mitte enam kui 640 eurot, kui sõidukijuht ei esitanud sõidukit foülevaatamiseks või ei andnud kindlustusjuhtumi asjaolude kohta selgitusi;
- 4) Kuni 3000 eurot sõidukijuhi tööandja vastu

Automaatne kindlustuskohustus

- Automaatne liikluskindlustus on sundkindlustus
- Tekib LKFi ja kindlustuskohustuse täitmise eest vastutava isiku vahel, kui sõiduki suhtes on kindlustuskohustus täitmata.
- LKF hüvitab kahjustatud isikule tekitatud kahju
- Sundkindlustuse maksemäärad kehtestab Rahandusminister, kuid need on umbes kolmekordsed tavamakse määrad
- Kindlustusvõtjale kohaldatakse 640 eurost omavastutust
- LKF esitab kindlustusvõtjale makseteatise
- Mkasteatise menetluse kohaldatakse haldusmenetlust sarnaselt liiklus- ja parkimistrahvidele
- Kindlustusvõtjal on õigus esitada vaie kohtusse
- Makseteatids edastatakse täitmiseks kohtutäiturile

Muudatused kindlustustegevuses

- Kindlustusseltsidele antakse õigus tegutseda krediidasutuse, fondivalitseja ja investeerimisühingu agendina.
- Muudatuse peamiseks eesmärgiks on elukindlustusega seotud investeerimistoodete pakkumine
- Kas kindlustusseltsid hakkavad pakkuma ka krediitotooteid, sh väljastama laene, näitab edasine praktika.
- Kindlustustegevuse seaduse muutmise seaduse eelnõu on Riigikogu menetluses (esimene lugemine lõpetatud)

Muudatused kindlustusvahenduses

- Kindlustusvahendajad on kindlustusmaaklerid ja kindlustusagendid.
- Kindlustusagendid tegutsevad kindlustusandjate huvides, nn kindlustusandja „käepikendusena“
- Kindlustusmaaklerid tegutsevad kindlustusvõtjate huvides, seaduse alusel
- Kindlustusmaakleritele on seadusega pandud väga mitmeid kohustusi, mida nad kindlustusvõtjate huvides peavad täitma

- Tulekul on EL-i uus kindlustusvahenduse direktiiv (IMD 2)
- IMD 2 tulenevalt muudetakse ka Eesti kindlustustegevuse seaduse kindlustusvahenduse osa
- Kindlustusvahendajate regulatsioonide muutmise eesmärk on muuta vahendajate tegevus läbipaistvamaks

IMD 2 muudatused kindlustusvahenduses

- Laiendatakse kindlustusmaaklerite, kindlustusagentide ja ka kindlustusseltside kohustuste ringi kindlustusvõtjate suhtes
- Suurimad kohustused seista kindlustusvõtjate huvide eest jäävad siiski kindlustusmaakleritele
- Laienevad kindlustusmaaklerite kohustusliku vastutuskindlustuse nõuded
- Üle Euroopa pannakse kindlustusavahendajatele ja kindlustusseltside töötajatele oma vahendustasu kliendile avaldamise kohustus
- Seni on vahendustasu avaldamise kohustus ainult Eesti ja Skandinaavia kindlustusmaakleritel

Kindlustusleping maakleri kaudu

Ka tänane Eesti kindlustusvahenduse regulatsioon näeb kindlustusmaakleritele ette piisava kohustuste kataloogi kindlustusvõtjate suhtes

Kindlustustegevuse seadusega on kindlustusmaaklerilt nõutud:

- 1) kindlustusvõtja kindlustushuvi välja selgitamist
- 2) vähemalt kolme konkureeriva kindlustuspakkumise esitamist
- 3) parima pakkumise soovitamist ja soovituse põhjendamist
- 4) erinevate kindlustuslepingute tingimuste, lisakaitsete, sh piirangute ja välistuste ja hüvitamispõhimõtete selgitamist kindlustusvõtjale
- 5) vahendustasu avaldamist iga lepingu kohta

Nõuded tuleb täita vähemalt kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis.

Eesti Kindlustusmaaklerite Liitu kuuluvatele kindlustusmaakleritele (www.ekml.ee) on tagatud vajalik teave ja tugi nende kohustuste täitmiseks, millele lisandub ka põhjalikum kontroll.

Lõppsõna

TÄNAN KUULAMAST!

Reet Rattur
Eesti Kindlustusmaaklerite Liit
reet.rattur@ekml.ee

EKSL lepitusorgani kindlustuslepitaja
www.eksl.ee

Kindlustusjurist (kindlustusjuhtumid, kindlustuslahendused)
www.e-jurist.ee